
Reforma vysokých škol? Čekejme disputaci těžkou jako pedelovo žezlo

---

Reforma vysokých škol? Čekejme disputaci těžkou jako pedelovo žezlo

09.10.2011 07:30, Autor: [Martin Rychlík](#)

Přípravy reformy terciáru se nejen akademikům zdají zbytečně klopotné a nahodilé, nicméně nový zákon o VŠ je skutečně nezbytný.

Skutečně nechtějí akademici změny? Anebo se o nich chtějí bavit jinou formou?

„Ministři školství Josefu Dobešovi lze vyčítat leccos, ale nikoli nedostatek odvahy a iniciativy,“ píše v sobotních Lidových novinách komentátor listu Martin Zvěřina. Článek uvodil jasným titulkem: Vysokým školám změny nevoní. Ano, je v tom samozřejmě veliký díl pravdy, nicméně školám by (některé) změny možná i voněly, pakliže by byly sdělovány sofistikovaně, věcně a byly podloženy čísly či studiemi, k čemu jaké varianty povedou...

Jaký bude zákon o finanční pomoci studentům? To nevědí ani experti. A protože mediálním hitem je hlavně školné, vezměme si za příklad přípravu zákona o finanční pomoci studentům. Jaký je? Jak vypadá? S čím přijde? Jaké budou dopady školného až dvacet tisíc korun ročně, jak v pátek uvedl Dobeš? Upustí se od školného na technických oborech? Jakých? Co interní doktorandi? Budou platit, či naopak budou dostávat stipendia? Nevíme. Jen se dovozujeme anebo zaslechne útržky od kvestora Vysoké školy ekonomické (VŠE) [Libora Svobody](#), jenž je vedoucím přípravného týmu. A navíc: Proč zrovna on?

Pokud by to nevěděli obyčejní novináři a jejich čtenáři, bylo by to asi pochopitelné. Ale ve chvíli, kdy si i člen pracovní skupiny k (možná až příliš vágnímu) věcnému záměru zákona o vysokých školách ČESKÉ POZICI postěžoval, že netuší, v jaké fázi je onen komplementární zákon o půjčkách, bude něco špatně. Přípravy nabraly kardinální skluz; takže představa, že se ostré zákony čili paragrafovaná znění připraví do června 2012, vypadá dosti bláhově.

Zapíchne vlaječku ministr Dobeš?

„Jsme jako expedice, která zdolává osmitisícový vrchol, ale vlaječku na vrchol ještě nezapichujeme,“ vtipkoval na páteční tiskovce ministr Dobeš. S úsměvem pak dodal, že není ani jisté, zda praporek na vyšplhanou horu zapíchne on. Podobně dvojsmyslná slova uvedl později i profesor Ivan Wilhelm. Máme tomu rozumět tak, že si Dobeš ani jeho náměstek nejsou jisti tím, zda budou v úřadě, anebo tím, že se to nestihne tak rychle?

Aby bylo jasno: při vší kritičnosti ČESKÉ POZICE k ministru Dobešovi, jak čtenář ví z naší rubriky Dobešovo psycho, zaslouží teď pan ministr pochvalu. Zákon míří správným směrem.

Nového zákona je po devatenácti novelizacích zapotřebí: stejně tak lze podpořit důraz na přezkoumávání kvality škol a snižování počtu soukromých institucí, celoškolní akreditace, odebírání podvodných titulů a profesní místa docentů a profesorů namísto inflace doživotně přelétavých akademiků. Filozoficky složitější věc je třeba početní zastoupení studentů v akademických senátech, ale autorův subjektivní názor se kloní spíše k posílení pravomocí rektorů, nikoli mládežníků (plné znění záměru zákona v PDF jsme publikovali již v úterý).

V pátečních a sobotních médiích bohužel zanikl jeden hlas z tiskové konference. Byl totiž jen čtený z papíru, leč podstatný. „Zákon o vysokých školách je potřebný, ale bohužel došlo k rozmělnění logiky věcného záměru,“ vzkázal

z Cambridge profesor Rudolf Haňka, jenž předsedá Radě pro reformu vysokoškolského vzdělání (R2V2). Podobně se vyjádřil už dříve exkluzivně pro ČESKOU POZICI, která o přípravě zákona detailně informovala.

Je to tak. K revoluční změně českého vysokého školství se vyjadřuje až příliš mnoho stran, zájmů, lobbistů, konzervativců, ideologií, akademických hlasů a také – nezapomínejme – finančníků. Vždyť sám ministr Dobeš říkal, že zákon o finanční pomoci studentům z velké části přísluší ministerstvu financí a sociálních věcí. Školné, to bude pro bankovní ústavy byznys, který po roce 2013 vřele uvítají. Jaké budou úvěry? Od kdy budou půjčky úročeny? Tím se například zabýval deník Právo, nicméně jasné odpovědi se nedočkal.

Nantl: Diskuze budou pokračovat

„Diskuze o věcných záměrech budou nepochybně pokračovat,“ uvedl Jiří Nantl, ředitel odboru vysokých škol MŠMT. A jak se zdá z pátečního veřejného debatování nad reformou terciáru v Malostranském paláci, budou to debaty těžké jako pedelovo žezlo. Svě si tam od akademické obce vyslechli náměstek Wilhelm, kvestor Svoboda a další architekti změn. Jednou větou: dalece převážily negativní příspěvky nad nějakými chvalozpěvy.

Výtky šly z technických škol, ale i z Akademie múzických umění. Známé osobnosti – jako například kontroverzní profesor Jiří Zlatuška – vznášely dotazy o zálusku průmyslníků na veřejné peníze, omezování role studentů v rozhodujících orgánech, kde lze na internetu najít podkladové studie ke změnám, jak se určí „strategické“ a podpořené obory, jakým způsobem budou zvýhodněny výzkumné univerzity v rámci diverzifikace, zda školné dostanou přímo školy, proč se obchází širší reprezentace vysokých škol atd.

Řada racionálních otázek byla zcela ignorována... Co je nejskandálnější: na řadu racionálních otázek nepřišly odpovědi a některé otázky byly dokonce zcela ignorovány!

Pak není divu, že je akademická obec nesvá, byť by možná i průvan ve vysokém školství uvítala. Je nutný. Nevyhnutelný. Vždyť nahlédneme-li i na některé části opěvované Univerzity Karlovy, přežívá tam tolik netvůrčích docentů a doktorů, kteří by se za zdmi *alma matris* neuživilí snad ani jako prodavači v lahůdkářství. Kdo tohle popírá, konejší se 7. dubnem 1348 a idealizuje si stav českých univerzit, nechce vidět realitu.

Razantější, ale nutně též transparentnější a argumenty podložená příprava nových zákonů by výrazně pomohla celé zemi, celé České republice.